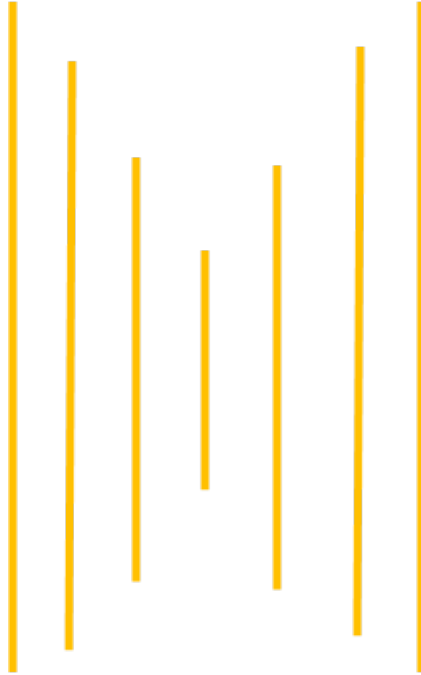

रामप्रसादराई गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
वैकुण्ठे, भोजपुर
१ नं प्रदेश, नेपाल
(गाउँ कार्यपालिकाबाट स्विकृत मिति: २०७५।०९।२१)

प्राकृतिक विपद उद्धार तथा राहत वितरण सम्बन्धी मापदण्ड

२०७५

प्राकृतिक विपद पीडित उद्धार तथा राहत वितरण सम्बन्धी मापदण्ड, २०७५

प्रस्तावना:-

रामप्रसादराई गाउँपालिका भित्र प्राकृतिक प्रकोप पीडितलाई तत्काल पुर्नस्थापना गरी सहज जनजिवनको अवस्थामा पुर्याउन उद्धार तथा राहत वितरणको कार्य गर्न प्राकृतिक विपद पीडित उद्धार तथा राहत सम्बन्धी मापदण्ड बनाउन वाञ्छनिय भएकोले वैकुण्ठे गाउँकार्यपालिकाले यो मापदण्ड बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:-** (१) यस मापदण्डको नाम "रामप्रसादराई गाउँपालिका प्राकृतिक विपद पीडित उद्धार तथा राहत सम्बन्धी मापदण्ड, २०७५" रहेको छ ।

(२) यो मापदण्ड तुरुन्त लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषा:-** विषय प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा

(क) "गाउँकार्यपालिका" भन्नाले रामप्रसादराई गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) "अध्यक्ष" भन्नाले रामप्रसादराई गाउँपालिका अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।

(ग) "गाउँ स्तरिय विपद प्रभावित पहिचान समिति" भन्नाले विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन दफा ३ बमोजिम समितिलाई सम्झनु पर्छ ।

(घ) "वडा स्तरिय विपद प्रभावित पहिचान समिति" भन्नाले विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन दफा ६ बमोजिम समितिलाई सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले रामप्रसादराई गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

उद्धार तथा राहत सम्बन्धि मापदण्ड

३. उद्धार तयारी व्यवस्थापन:-

(१) गाउँकार्यपालिका केन्द्रमा प्राकृतिक प्रकोप उद्धार समिति गठन गरी उक्त समितिले खोज र उद्धार सामाग्रीको पर्याप्त भण्डारणको व्यवस्था गरी गाउँकार्यपालिकाको जुन सुकै क्षेत्रमा प्रकोप आएका बखत आवश्यकता अनुसार तत्काल राहत पुर्याउने व्यवस्था मिलाउने । यसका लागि खोज तथा उद्धार सामाग्री गाउँकार्यपालिका केन्द्र र आवश्यकता अनुसार जिल्लास्तरमा भण्डारको व्यवस्था गर्ने । जोखिममा परेका वस्तीको पहिचान गरी त्यस्ता वस्तीको संरक्षण अथवा वस्ती स्थानान्तरण लगायतका उपयुक्त व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक अध्यायन अनुसन्धान, योजना तथा कार्यक्रमनिर्माण, बजेट तथा श्रोतसाधनको व्यवस्था गर्ने र यस्ता वस्तीलाई राहत पर्दान गर्ने ।

(२) खोज र उद्धार कार्यको लागि ८ वटै वडामा गाउँप्राकृतिक प्रकोप उद्धार समिति मातहतमा खोज र उद्धार सामाग्रीहरु भण्डारण गरी राख्ने व्यवस्था मिलाउने । यसमा न्यूनतम १० जना उद्धारकर्मीलाई उद्धार कार्यमा प्रयोग गर्न आवश्यक

पर्ने सामाग्रीहरु स्थानीय आवश्यकताको आधारमा पहिचान गरी भण्डारणको व्यवस्था प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले मिलाउने ।

(३) विपद् व्यवस्थापन कोषमा रु. ५,००,०००।- (पाँच लाख) न्यूनतम मौज्जात कायम राख्ने व्यवस्था प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले मिलाउने ।

(४) सामाजिक एवं गैर सरकारी संघ- संस्थाहरुको सहयोग समेत लिई प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने काम गाउँकार्यपालिका केन्द्र र वडा स्तरमा गर्ने ।

(५) प्रकोपको समयमा विस्थापित परिवारहरुलाई सुरक्षित स्थानमा राखी शिविर संचालन गर्न गाउँप्रकृतिक प्रकोप उद्धार समितिले सम्भव भएसम्म विद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्र बाहेक पहिचान गरिएका खुल्ला क्षेत्रहरु प्रयोग गर्ने ।

(६) खोज तथा उद्धारका लागि आउने स्वदेशी तथा विदेशी टोलिलाई सहयोग गर्ने गराउने तथा समुचित प्रवन्ध गाउँप्रकृतिक प्रकोप उद्धार समितिले मिलाउने ।

४. आपतकालीन उद्धार तथा राहत वितरण:-

(१) प्रकोपका घटनामा परी कुनै व्यक्तिको मृत्यु भएको रहेछ भने राहत स्वरूप प्रति मृतक रु. २५,०००।-(पच्चिस हजार) का दरले मृतकका परिवारलाई सहयोग उपलब्ध गराउने । यसरी रकम उपलब्ध गराउँदा गाउँ स्तरिय विपद् प्रभावित पहिचान समितिको पहिचानमा उपलब्ध गराउने ।

(२) प्रकोपबाट घर, पालि नष्ट भएका वा खाद्यन्न बाली वा पशु तथा जग्गा जमीन समेत नोक्सानी भई तत्काल गुजारको लागी खाद्यन्न समेत नभएका वा दुवै अवस्थाका पीडित परिवारलाई तत्काल आवश्यक व्यवस्थाको लागी रु२०,०००।-(विस हजार) सम्म वडा स्तरिय विपद् प्रभावित पहिचान समितिको सिफारिस बमोजिम परिवारलाई राहत सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(३) घटनामा परी खाद्यन्न, लत्ताकपडा लगायत घर पूर्णरूपमा नष्ट भएका वा पूर्ण नष्ट नभएतापनी सम्भावित खतराबाट जोगिन अन्यत्र सर्नु पर्ने वा विस्थापित भै सुरक्षित स्थानमा नयाँ आश्रय स्थल निर्माण गरी व्यवस्था गर्नु पर्ने अवस्थाका परिवारलाई प्रति रु २०,०००।- (वाह्र हजार) सम्म आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने । यस्तो सहयोग गाउँ विपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यक छानविन गरी बैठकबाट निर्णय गराएर मात्र दिने ।

(४) प्रकोपका घटनामा परी गम्भिर घाइते हुनेहरुलाई गाउँ विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत सरकारी अस्पतालमा उपचार गराउँदा प्रतिव्यक्ति रु २०,०००।- (विस हजार) सम्म भुक्तानी गरी दिने र अस्पतालबाट घर जान आर्थिक सहयोग स्वरूप प्रति व्यक्ति रु १,०००।- (एक हजार) र यातायात खर्च दिने ।

(५) प्रकोपको समयमा पीडित परिवारहरुलाई पुनः स्थापना तथा पुनः निर्माणका लागि प्रचलित नीति तथा कानुन बमोजिम गाउँस्थित वन, वातावरण, फोहोरमैला तथा विपद् व्यवस्थापन शाखाले सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी सहूलियत दरमा काठ उपलब्ध गराउने ।

(६) प्रकोपको समयमा पीडित परिवारहरूलाई सुरक्षित स्थानमा राखी शिविर संचालन गर्नु पर्ने अवस्था भएमा गाउँप्राकृतिक प्रकोप उद्धार समितिले तत्काल जिल्ला प्राकृतिक प्रकोप उद्धार समिति एवं. उद्धारसँग सम्बन्धित अन्य निकायमा सम्पर्क राखी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।

(७) निर्धारित मापदण्ड बमोजिम राहत सहयोग उपलब्ध गराउँदा गाउँ विपद् व्यवस्थापन समितिले घटना भएको ३० दिन भित्र सुचना प्रस भएको घटनाका लागी मात्र राहत सहयोग उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्ने ।

(८) भुकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, असिनापानी, हुरी बतास, चट्याङ्ग, शितलहर, हिमपातका साथै प्रकोपका कारणबाट भएको हवाई, सडक एवं ढुङ्गा दुर्घटना बाट प्रभावित पीडितहरूलाई मात्र राहत सहयोग गराउने (९) प्रकोपमा परि खाद्यन्न वा थप आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउनु पर्ने परिवारका परिवार संख्या समेत खुलेको लगत घटना हुने वित्तिकै जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत प्रदेश तथा संघीय गृह मन्त्रालयमा पठाउने ।

(१०) पीडितहरूलाई राहत वितरण गर्दा स्थानिय उद्धार समिति गठन भएको स्थानमा सो समिति मार्फत र अन्य ठाउँको हकमा गाउँ विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत नै राहत सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(११) राहत सहायता प्रस गर्नको लागि विपद् व्यवस्थापन समितिको सिफारिस पत्र र वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र सहित गाउँपालिका कार्यालयमा निवेदन पेश गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-३

विविध

५. निवेदनको ढाँचा:-खण्ड ४ (१,२,३,४,५ अनुसार सहायता पाउन अनुसूची- १ ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

६. अधिकार प्रत्योजन गर्न सकिने:- यस कार्यविधि अनुसार वडा स्थरिय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय वडा अध्यक्षलाई दिन सक्नेछ ।

७. सहायता उपलब्ध:- राहत सहायता विपद् व्यवस्थापन कोष बाट हुनेछ ।

अनुसूची-१
(खण्ड ५ सँग सम्बन्धित)

मिति:-

श्रीमान् गाउँप्रमुख/प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
रामप्रसादराई गाउँपालिकाको कार्यालय,
वैकुण्ठे, भोजपुर ।

विषय:- राहत रकम/ सामाग्री उपलब्ध गराईदिनु हुन ।

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा यही मिति..... गतेको बाढि/ पहिरो/आगलागी/असिनापी/चट्याङ्ग, हावापानी/ भुकम्प/दुङ्गा दुर्घटना/.....को कारण मरोपुर्ण/आशिक रुपमा नष्ट भई अन्दाजी..... बराबरको क्षती भएकोले म, मेरा श्रीमान्/श्रीमति/मेरो आमा बुवा/बज्ये/बज्यै/छोरा.....जना/छोरी.....जना/दाजुभाई.....जना/दिदिबहिनी.....जनाको परिवारको जीवनयापन गर्न कठिन भएकोले/विस्थापित भएकोले तहाँ कार्यालयको नियमानुसार राहत रकम उपलब्ध गराईदिनु हुन प्रहरी सर्जिमिन मुचुल्का, वडा कार्यालयको नियमानुसार राहत रकम उपलब्ध गराईदिनु हुन प्रहरी सर्जिमिन मुचुल्का, वडा कार्यालयको सिफारिस, नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, घटना घटेको स्पष्ट जानकारी दिने तस्विरहरु संलग्न राखि यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदक

क्र.स.	नाम,थर	ठेगना	परिवार संख्या			हस्ताक्षर
			पुरुष	महिला	जम्मा	

प्रमाणित गर्ने अधिकारीको:

दस्तखत:

नाम, थर:

पद:

कार्यालय:

मिति :